

L a t w e e s c h u N w i s e s .

Nr. 44. Zettortdeenä 31mâ Oktober 1846.

J a u n a s s i n n a s .

No Peterburgas. Wisseem tik pat schein Peterburgâ, kâ arridsan Kursemnê mahjodameem, schi pilsata Latweeschu draudses labbdarritajeem ta sinna, kas no pateizigas firds irr zehlfusees teescham preeku darrihs, ka mehs zaur tahm no Deewa swehtitahm laipnigahm dahwanahm effam eespehjuschi schinni gaddâ neween derrigu semmes gabbalu paschâ pilsatâ ar augstas waldischanas sinna nopirkt, bet arridsan turpatt mahzitaja nammu un plaschu ffohblas istabu appaksch ween un ta pascha junta zelt, tâ ka schi plascha ffohblas istaba schim laikam peetiks, Latweeschu draudses lohzeklus sanemt, un tadeht ta 6tâ Oktobera deenä preeksch wiffas draudses itt jauki kluê eeswehtita. Nahkoschâ gaddâ zerrejiam ar to no Keisera schehlastibas muhsu draudsei jaw apfohlitu naudas padohmu — ja Deews buhs schehligs jo probjam, kâ lihds schim to preezigu deweju firdi us to eekustinaht un eekarseht sawas labbprahtigas mihlestitas dahwanas mums ne atfant, — paschas basnizas zelschanu sahft.

Peterburgas Latweeschu draudses basnizas preekschneeki tai 9tâ Oktober 1846.

Ittin flaidra peerahdischana, ka Schihdam dwehsele.

(Stattees Nr. 43.)

Mehs sawu isgahjuschu awischu nummeri no beidsam rumnadami no akimineem, kas no debbesim krihroht. 180 schâ gaddâ 26tâ April deenä redseja Spranzuschu semmê (Egles pilsatâ (Migte) deggoschu lobdi, kas warren ahtri zaur gaisu laistijahs. Wairak kâ 15 juhdises ap scho pilsatu dsirdeja breefnigu krahtschanu, arri 3 lihds 4 warrenus schahwenus, itt kâ ar dischgabbaleem schautu; ta ugguns lohde nosuhdahs un akimini nokritte ar warren leelu trohfsni, kas apsedje

labbu semmes gabbalu. Pehz'effoht 2 lihds 3000 akmini atrasti, no kam tas wiffu-smaggakais 17! mahzinas un tas masakais 2 fiventimus swehris. Wiffi bija deggoschi nokrittuschi un pamati ardsiffuschees. Winneem stipra sehweilu smakka effoht bijuse un tee kuhpejuschi. Zittâ wectâ Spranzuschu semmê — Eliaffê — 1492tâ gaddâ tahds akmins effoht nokrittis, kas 260 mahzinas swehris. Ugramê — Gestreikeru walsti dselju gabbali nokrittuschi, kas swehruschi 71 un 16 mahzinas. Kâ schee akimini vadebbschêds gaddijuschees? Zitti stahsta, ka tee no taddeem ugguns wehmeju kalneem effoht isperserti gaisfâ un no gaisa effoht tahli mesti; bet ne tizzu, ka tâ buhs notizzees? Zitti atkal stahsta: mehnesi arri tahdi ugguns wehmeji kalni effoht; kad schee tohs akminus ismettoht, tad teem janahk warren tahlsch zelsch un scho zellu tee nahloht ar tahdu steigshanu, ka tee zaur to trihscham ar fo gaisf tohs trinnsakarsejotees. Ne mahku teilt woi taisniba. Lai peeteek no akimineem; warr buht tew gaddahs faeetees ar gudraku wihru neds es esmu; siarp kungeem atgaddahs brihscham mahziti laudis, — sinmans nebâ nu wiffi mahziti, kam kunga spalwas — tad aisnemmees runnaht, ko tu eeksch awisehm effi lassijis un winni warr buht tewim to gaischaki un flaidraki wehl islifs, ihpafchi ja saprohti Wahzu wailodu. Akmins — usnemfim atkal pirmo wailodu, — irr, bes ka winsch kustahs.

Nemfim taggad tahdu leetu eewehroht, kas ne ween irr, bet kas arri kustahs. Tahs sahles laikâ tahs kustahs. Passattees, kad wehjsch puhsch pahp ruggajeem pahri, ka schêe weldrejahs un lihgojahs un schuhpojahs schurp un appakkal itrin kâ juhwas wilni. Schohs eekustinaht, neds tewis neds wehrscha wajaga; wehjsch tohs eekustina. — Woi nu arri buhs tahdas sahles jeb wuffes, kas kustahs, bes ka tabs wehjsch,

jeb zilweks, jeb zitta kahda raddiba aiskustina? Ko fakki? Updohmajees labbi. — Irr tahdas sables, kas paschas kustinajahs. Nemfim faules pukke, ta kustinajahs, ta greeschahs ar weenu us faules puffi. Kopehz tad tahs zittas pukkes tà ne darra? Nemfim wehl: tulpes pukke — man dohmaht arri lilijes pukke — ja nahk wafkars ta aisspeeschahs kohpà, ja nahk ribts, faulei lezzoht, ta sweizina fauli. attaisa farwu istabinu wallam, lai faule tanni warr eepihdeht eefschà. Akmini — eelez to wisfleelakà tumfiba, winsch pahrtteef. Pukke ne ka; kohks arri ne; schee grihb gaisu un gaischumu. Tumfiba teem irr janihkft nobst. — Turri pukki, kas augstati aug, pee lohga un lai lohgs stahw wallam, ta pukke speedisees par lohgu ahra augt, un steeps farwus sarrus faulei prettim, ittin kà schee fauli luhgtohs, lai wehle teem tik wallam no zilweku rohkahm. Pukkes, sables, kohki peenemmahs augumà. Kur augschana irr, tur arri kustinashana irr. Schihm Deewa raddibahm, tad nu irr, kas pee almineem newaid; tahs neween irr, bet tahs arri kustahs. Kas kustahs pats no sewis, kam tas kusefchanas spehks irr; tam arri wajaga dschwibas spehku turreht. Jo, ko eefihme tas wahrds dschwiba? Tai raddibai irr dschwiba, ta raddiba irr dschwa, kas ahruufs sewis barribu neimmahs un scho barribu satrinn. farahra, faraudse, istehre sewim par labbu un pehz to, kas tai naw derrigs, atkal no sewim islaisch ahra. — Sprahguscham lohpan wiffi zaurumi zeeti, winsch ne nemm ar mutti barribu prettim, un neneeka eenehmis, winsch arri neneeka no sewim ne islaisch. Zilwekam kam eet weenadi ween zauri, bes ka winsch barribu prettim nemm, tam jamirft; tàpatt ja winsch notulli ehd, un ehdeenam buhs eefsch winna palift, tam atkal irr jamirft. Tà nu pee tahm sahlehnm un pukfehnm laukà arridsan irr. Tahm jadabbu barriba, tahm arri irr muttes — wairak kà weena mutte — ar ko tahs barribu nemm prettim. Kur tahm tahs muttes buhs? Un zaur kurreem zaurumeem tee to farahritu barribu atkal islaisch? Tahm schihs muttes irr eefsch stohbra, eefsch see-deem, eefsch lappahm, eefsch puhpureem. Woi

arri eefsch faknehm? Zitti fakka: kà tad ne? Saknes tahs winnahm irr muttes weeta, ar ko tahs no semmes isnemm farwu dsehreenu un ehdeenu; zitti atkal fakka: saknes tahm tik effoht meefas faturretajas, bet ne winnas barrotajas, jo — akminim kà jaw peeminnejam, dschwiba newaid, akmins irr, bet akmins ne dschwwo; nedschwws buhdams winsch ne nemm barribun prettim un arri barribu ne islaisch, bet nu tu warri at-rast pukkes un kohkus, kas skaidra akmina skirbà eemettuschees aug. No akmina tee barribu ne warr isnemt, tad nu tahs saknes teem barribu ne warr peeschkirt. Irr sables kas aug, ja isspandest audeklu un kaisiti sehflu wirsi, ko warr us skaidru audeklu seht, kur nej putteflitis semmes newaid wirsi; tahs sables eeseen farwas saknes audekta un aug paschas no sewim, bes semmes; no tam daschi simejuschi, ka tahs saknes tahm sahlehnm tikween par meefas faturrejahm, bet ne par meefas barrotajahm irr dohtas. Ja tew argabbajahs wallodà mestees ar mahzitu dakteru, tad winnam jasinn us scho jautaschanu tew atbildeht. — Kam taisniba, es to ne sinnu, bet tik daubf redsans, ka sables, pukkes barribu nemm prettim, kas tahs usturr, un ka schihs scho barribu ne nemm prettim no semmes ween. Kohks atspirdsinajahs pehz leetus un pehz raffas, bes ka ta semme slajumu dabbu: schihs Deewa raddibas farwu barribu isnemm no gaisa. — Gaisa irr barriba no Deewa eelitra wissahm Deewa raddibahm, kas dschwwo; tanni eelikti skahbumi, twaiki us nahwi un twaiki us dschwibu, us degschanu, us noslahpschanu. — Pukkes tad nu nemmahs barribu no gaisa un atkal no tahdas barribas, ko zittas raddibas farahrijuschas irr ismettuschas ahra, prohti no suhdeem, no sapuifschahm zittahm raddibahm, ko ta semme eefsch sewim irr fanehmusi. Un katra sahle eemihl ih-paschus suhdus, talabb arri weenai labbibai geld schee, obtrai zitti suhdi. Woi tahs sables schohs suhdus isfuhz, sewim geldigu barribu isnemm ar faknehm; jeb ar tahm wirfspeeminnetahm zittahm muttehm, to ne sinnu, bet ne dohd tu dakteram meeru, tam scho leetu jasinn, lai winsch tik neimmahs wallu tew to isstahst. Woi

Ja tu afmini schelffi puscham, tad — kahda winnam ta ahrpuffe, tahda winnam ta eefschpuffe, pee pukkehni ta newaid wiß. Zif winnam sawads stohbris; daschahm tas stohbris irr zaur ar mesgeem, kà pee rudseem, kweescheem; zitteem stohbri bes mesgeem. Sakkeem, — man dohmaht — 7 ahdas, pukkehni jo dauds wairak. Daschahm irr sirde, zittahm sirde naw. Daschahm irr sarrini, zittahm naw. Zif spohsch un glums zittai stohbris, bet skattees pee rohsehni, pee dabscheem, kà tur atkal sawadi! Zittahm irr malka, zittahm malkas naw. Wiffu masakom kohzinam irr malkas, zittahm sablehni malkas naw. Zif sawadas tahs kohku misas, pehz kohka wezzuma un kohka surtes — Saknes zif tahdas sawadas! Panemni siboli, kartuppeli, burkanu, pahrgreesi tohs wiffus puscham, iskattees labbi kà katrai saknei sawada ta eefschpuffe, peeleez mehli tahm klahnt un raungees, ka ta katra sawadi us mehli baudahs, un flausees labbi ko tawa aß un tawa mehle tew stahstihß, un tu paliffi duls no wiffahni dohnam ar wiffu mahzitu dakteru, ja schiß ne nemsees padohmu no ta wirßspeeminneta Pahwila, kas sakka: wiß ko mehß sinnam irr maggums, un wiß ko mehß prohtam irr maggums.

Zif irr wehra list, ja tik usskattahs us kohku un sabbu lappahni ween! Pee kohkeem un fruhmu-kohkeem tahs lappas mehß papreekschu buht eewihstias eefsch pumpurineem. Schee pumpurini isplauß p: e sarrinu galleem jeb arri turu pee lappahni. Schiß lappas irr ar kahrtinu un bes kahrtina, winnas irr: ittin appatas, us puffi appatas, garrenißi appatas, kà pauts, spizzas, garreni spizzas, smalki spizzas; kà kà ar sohbeem nokohstias; kantainas, ruhtainas, sibpas, isgreesias, schelstas, us 2 un 3 weetahni kà eerohbetas; glummas, kà ar willu pahrwilktas, mißstias, zeetas, affas, spohschas u. t. j. pr. Tee kahrtini, stohbri, kur tahs lappas irr klahntu pee daschahm sablehni eet stahwus us augschu, pee zittobni leen fliffi gar semmi.

Sables waislojass zaur seebeem, augleem un saknehm, zittas sables un zitti kohki wairojass bes seebeem un augteem un saknehm, kà pee wiß.

tota, kur warri sarrinu semne eelift un pee ta sarrina gaddahs ihpaschas saknes klahnt. Eefsch seebeem irr wißrischku seedi un seewischnu seedi; brihscham schee sawadi seedi ween un tai paschâ pukkê, brihscham weenâ pukkê tee wißrischni un ohtrâ tee seewischni. Talabb ja tew atgaddahs dohbê buht semmenes kam tikween wißrischni jeb tikween seewischni seedi, schee warr seebeht wißzauru waffaru, bes ka tew semmenes buhtu, bet ja no zittureenes dabbusi stahdinu ar seewischni woi wißrischni seebeem, tad tee waislosees un tew buß semmenes papilnam. Talabb arri ja audsinasti kartuppeles no kartuppelu augleem, ne no saknehm, tew isnahß dauds un daschadas kartuppelu surtes, tee irr seebeß dabbusichni waislosees un zaur tam ta surte pahrmahs.

Augli, zif tee sawadi! Nemni reeksti; zeeta misa tam apkahrt un mißstias kohduls tam eefschâ. Zif masi mußu reeksti! Bija scho gadd us Dihgu ar kuggi atnohkschni reeksti tik leeli kà 5 gaddu behrna galwa, schohß reekstus sanz: kofkus-reeksti. Pluhmes ar mißstiumu apwilktas un zeets akmins teem widdu, zehrti schiß puscham, tad tanni atkal mißstias kohduls eefschâ. Eefsch pluhmes tas akmins irr garrinißs un plakkans, eefsch kirscha tas irr appalsch. Pee sibles tas kohduls tik ar plahnu ahdinu irr pahrwilktas. Zif sawadi tee augli paschi: fullaini, gallaini, kiblaini, miltaini, meddaini, flahbi, faldi, ruhfti u. t. j. pr.

Ja scho wallobu gribbetu beigt kà, kà waijaga, man buhtu pasaul dauds ko stahstihnt, bet kur lai tad paleek ta peerahdschana, ka Echidam dwehsele?

(Turpiittam wairak.)

Teesas fluddinaschanaß.

No Skrundu pagasta teesas tohp sinnamu darrihtß, ka imâ Nowember s. g. Skrundu Wehrpu Janna mahjäs daschadas leetas, drahnos, traufus, lohpus u. t. j. pr. wairakshilitajam uhtrupê pahrdohß. Skrundâ, tai 7tä Oktober 1846. 1

(Nr. 1951.) ††† G. Bergwald, peefschdetajs. Johannsen, pag. teef. krichwerie.

Wiffeem pee Kalnamwischas pagasta peerakstiteem pagasta lohjekleem, kòß ar un bes usturreßchanaß sibmehm zittur usturrahß, tohp zaur scho sinnamu dar-

rihts, ka teem pascheem pee prettinemschanas sawu usteifschanas grahmatu libds noliktam terminam (tai 10tâ Novembar f. g.) scheid buhs peeteiktees. Talabb tohp tahs muischas palizeijas, kur tahbi laudis usturrahš, peeklahjigi luhgtaš, scho fluddinaschamu teem, kam to waijaq sinnaht, sinnamu darriht. Kalnanuivschâ, tai 24tâ Oktober 1846. 3

(L. S.) Dahwe Tikhusch, pagasta wezz.
(Nr. 216.) J. Rohrbach, pag. teef. sribw.

No Krohna Kaluzemas pagasta teefas tohp zur scho wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifschanas pee ta nomirruscha Kaluzemas fainneeka Zehlab Dhgle buhtu, ušaižinati, 6 neddelu starpâ un wišwehlaki libds 23scho Novembar f. g. pee schihs teefas peeteiktees, jo wehlaš ne weenu wairs ne klaušihš. Krohna Kaluzemas pagasta taesa, tai 12tâ Oktober 1846. 2

(L. S.) Teefas peesehdetajs U. Pohge.
(Nr. 643.) Teefas sribweris Sauer.

No Leclauzes pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifschanas buhtu, pee ta no mahjahm islikta Sirmelles fainneeka Jure Jannul par ka mantu parradu dehl konkurse spreessta, ušaižinati, pee saudeschanas sawas teefas libds 5to Dezembar f. g., kaš par to wecnigu un isflehgšanas terminu noliktš, ar sawahm prassifchanahm scheid peeteiktees, jo wehlaš

neweenu wairs ne klaušihš. Leclauzes pagasta teefa, tai 11tâ Oktober 1846. 2

(L. S.) Judriff Grikmann, pag. wezz.
(Nr. 223.) C. Schabert, teefas sribw.

No Barbales pagasta teefas tohp wiffi un ikkatri kam pee tahs masas atlikkuschas mantas ta nomirruscha Barbales mahžitaja muischas Kauka fainneeka Behrtul Seemel, kahdas prassifschanas buhtu, ušaižinati, ar tahm pee schihs pagasta teefas peeteiktees un tai 17tâ Dezembar f. g. noliktâ isflehgšanas terminâ, pee saudeschanas sawas teefas, scheid peeteiktees un spreedumu pehz likkumeem šagaidibt. Barbales pagasta teefa, tai 17tâ Oktober 1846. 3

(Nr. 532.) Preekschsehdetajs J. Grikoffsky.
S. Seegrün, pag. teef. sribw.

No Barbales pagasta teefas tohp wiffi un ikkatri kam pee tahs atlikkuschas mantas ta nomirruscha Misorgesmuischas Sarra fainneeka Krist Sarre, kahdas prassifschanas buhtu, ušaižinati, ar tahm pee schihs pagasta teefas peeteiktees, un tai 17tâ Dezembar f. g. noliktâ isflehgšanas terminâ, pee saudeschanas sawas teefas scheid peeteiktees un spreedumu pehz likkumeem šagaidibt. Barbales pagasta teefa, tai 17tâ Oktober 1846. 3

(Nr. 536.) Preekschsehdetajs J. Grikoffsky.
S. Seegrün, pag. teef. sribw.

Naudas, labbibas un prezzu turgus us plazzi. Ribgâ, tanni 28tâ Oktober 1846.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
1 jaunš dahderis	1	33	1 pohds fannepu	1	—
1 pubrs rudju	2	—	1 — linnu labbakas surtes	1	80
1 — kweeschu	3	—	1 — — siktakas surtes	1	60
1 — meeschu	1	40	1 — tabaka	—	75
1 — meeschu = putramu	2	40	1 — dielses	—	85
1 — auju	1	—	1 — sweesta	2	40
1 — kweeschu = milru	3	50	1 mužžo ūktu, preeschu mužža	6	25
1 — bihdeletu rudju = milru	2	30	1 — — wihlschu mužža	6	50
1 — rupju rudju = milru	2	10	1 — — šarkanas sablê	7	—
1 — ūruu	2	—	1 — rupjas leddainas sablê	6	—
1 — linnu = sehlaes	3	—	1 — rupjas balraes sablê	5	40
1 — fannepu = sehlaes	2	50	1 — — šwalkas sablê	4	30
1 — funneny	5	—			

Bribw drifkht.

No juhrmallas gubernementu augstas waldifschanas pusses: Waldifschonas-rahts U. Weiffer.